

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 1Asan/12/2020
Identifikačné číslo spisu: 1017201356
Dátum vydania rozhodnutia: 25. mája 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Benczová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:1017201356.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Benczovej a z členiek senátu Mgr. Kristíny Babiakovej (sudkyňa spravodajkyňa) a JUDr. Zuzany Šabovej, PhD., v právnej veci žalobcu: G. C., narodený dňa X. K. XXXX, bytom C. XXX/XX, Š., právne zastúpený advokátom JUDr. Jozefom Švarcom, Horná č. 41, 874 01 Banská Bystrica; proti žalovanému: Náčelník Generálneho štábu ozbrojených síl Slovenskej republiky, so sídlom Kutuzovova č. 8, 832 47 Bratislava; o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KaGŠ-147/3-209/2017-PravO zo dňa 31. mája 2017, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 188/2017-36 zo dňa 2. októbra 2019, takto

r o z h o d o l :

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a.
- II. Účastníkom konania nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

O d ô v o d n e n i e

O d ô v o d n e n i e

I.

Priebeh administratívneho konania

1. Personálnym rozkazom riaditeľa personálneho úradu ozbrojených síl Slovenskej republiky (ďalej len „prvostupňový orgán“) č. 1 562 zo dňa 10. marca 2016 bol žalobca podľa § 77 ods. 1 písm. a) zákona č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov“) v znení účinnom do 30. júna 2016 vyslaný 16. marca 2016 mimo územia Slovenskej republiky na účely vojenskej operácie OSN UNFICYP na Cypre.

2. Dňa 26. októbra 2016 bol žalobca oboznámený s písomným vojenským rozkazom veliteľa SLOVCON č. 1, vrátane jeho prílohy č. 9 „Súboru bezpečnostných opatrení a zásad správania sa

príslušníkov SLOVCON počas ich vyslania na plnenie úloh v rámci vojenskej operácie UNFICYP“. Podľa predmetnej prílohy „pre profesionálneho vojaka pôsobiaceho mimo územia SR vo vojenskej operácii UNFICYP je zakázané požívanie alkoholických nápojov po celú dobu jeho vyslania na plnenie úloh v zahraničí.“ Toto potvrdil svojím podpisom.

3. Dňa 29. decembra 2016 sa žalobca v čase 7:46 hod. v kempe gen. Štefánika Famagusta na Cypre podrobil skúške na prítomnosť alkoholu v dychu s pozitívnym výsledkom 0,25 miligramu na liter. Opätovnou skúškou vykonanou v čase 8:42 hod. bola u žalobcu nameraná hodnota 0,18 miligramu na liter. K predmetnej udalosti žalobca pri vypočutí uviedol, že sa dňa 28. decembra 2016 vracal z dovolenky zo Slovenskej republiky, pričom počas cesty lietadlom požil alkoholické nápoje (3 veľké pívá). Po pristání na letisku v Larnake požil ešte dve veľké pívá a dve deci tvrdého alkoholu. Celý deň nič nejedol, po príchode do kempu si vyložil veci a išiel spať. Na druhý deň si nebol vedomý skutočnosti, že by mal byť pod vplyvom alkoholu.

4. Personálnym rozkazom prvostupňového orgánu č. 51 zo dňa 10. januára 2017 bolo žalobcovi podľa § 80 ods. 3 v spojení s § 80 ods. 1 písm. g) bod 2 zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov v znení účinnom do 30. apríla 2018 ukončené vyslanie na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky vo vojenskej operácii OSN UNFICYP na Cypre k 12. januáru 2017. Prvostupňový orgán odôvodnil ukončenie vyslania porušením zákazu podľa § 134 ods. 2 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov požiť alkoholické nápoje v služobnom čase alebo počas vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky podľa § 77 ods. 1 písm. a) a c) alebo podľa § 78 zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov.

5. Personálnym rozkazom prvostupňového orgánu č. 1 206 zo dňa 17. februára 2017 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) bol žalobca podľa § 83 ods. 1 písm. c) v spojení s § 134 ods. 2 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov v znení účinnom do 30. apríla 2018 prepustený zo služobného pomeru profesionálneho vojaka v dočasnej štátnej službe z dôvodu, že porušil základnú povinnosť profesionálneho vojaka tým, že požil alkoholické nápoje počas vyslania na plnenie úlohy mimo územia Slovenskej republiky podľa § 77 ods. 1 písm. a) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov. Služobný pomer žalobcovi podľa prvostupňového rozhodnutia skončil dňom jeho doručenia, t. j. 28. februára 2017.

6. Prvostupňový orgán mal za preukázané, že žalobca dňa 29. decembra 2016 počas vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky požil alkoholické nápoje, čím naplnil skutkovú podstatu obligatorného dôvodu na prepustenie zo služobného pomeru upravenú v § 83 ods. 1 písm. c) v spojení s § 134 ods. 2 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov. O zákaze požívania alkoholických nápojov pre profesionálneho vojaka pôsobiaceho mimo územia Slovenskej republiky po celú dobu jeho vyslania na plnenie úloh v zahraničí bol žalobca poučený (bod 2).

7. Žalovaný rozhodnutím č. KaGŠ-147/3-209/2017-PravO zo dňa 31. mája 2017 (ďalej len „rozhodnutie žalovaného“) zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie.

8. V odôvodnení žalovaný uviedol, že má za preukázané (i) protiprávne konanie žalobcu v rozpore s § 134 ods. 2 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov dňa 29. decembra 2016, (ii) že k protiprávnemu konaniu došlo pri výkone štátnej služby a (iii) že svojim konaním sa žalobca dopustil porušenia základnej povinnosti profesionálneho vojaka podľa § 83 ods. 1 písm. c) v spojení s § 134 ods. 2 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov. Argumentáciu žalobcu spočívajúcu v tom, že alkoholické nápoje požil počas čerpania dovolenky, žalovaný odmietol s odôvodnením, že i počas čerpania dovolenky sa na žalobcu hľadí ako na príslušníka SLOVCON UNFICYP, a to od jeho vyslania až po jeho ukončenie. Zákaz požívania alkoholických nápojov sa teda na príslušníka vyslaného na zahraničnú misiu vzťahuje v plnej miere bez ohľadu na čerpanie dovolenky. Dôvod skončenia služobného pomeru je v tomto prípade obligatorný, prvostupňový orgán a ani žalovaný preto nemohli zvoliť iný postup.

II.

Priebeh konania pred správnym súdom a jeho rozhodnutie

9. Proti rozhodnutiu žalovaného podal žalobca v zákonnej lehote správnu žalobu na Krajský súd v Bratislave (ďalej len „správny súd“) a navrhol rozhodnutie žalovaného zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

10. V podanej správnej žalobe žalobca nespochybňoval skutkové zistenia žalovaného a prvostupňového orgánu, ale ich právne posúdenie. Podľa právneho názoru žalobcu totiž zákaz požívania alkoholických nápojov v služobnom čase alebo počas vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky podľa § 77 ods. 1 písm. a) a c) alebo podľa § 78 zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov upravený v § 134 ods. 2 písm. c) predmetného zákona je potrebné vykladať tak, že tento nemôže byť porušený požívaním alkoholických nápojov počas dovolenky.

11. Žalobca zastáva názor, že právna úprava výslovne nerieši, či profesionálny vojak počas čerpania dovolenky, bez ohľadu na to, či ju čerpá na území Slovenskej republiky, v mieste vyslania na plnenie úloh alebo na území iného štátu, môže požívať alkohol. Takýto zákaz nie je podľa neho obsiahnutý ani v § 107 zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov. Výklad § 134 ods. 2 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov zo strany žalovaného považuje žalobca za subjektivistický a zavádzajúci. Dáva tiež do pozornosti § 13 zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov, ktorý upravuje podľa jeho názoru všeobecné zákazové pravidlo (čo profesionálny vojak nesmie), a to neobsahuje všeobecný zákaz požitia alkoholických nápojov v čase, keď profesionálny vojak priamo a bezprostredne nevykonáva činnosti a povinnosti v služobnom pomere alebo počas vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky. Počas dovolenky nemôže nikto navonok profesionálneho vojaka stotožňovať s jeho príslušnosťou k SLOVCON UNFICYP. Účelom dovolenky je podľa názoru žalobcu voľnosť konania dotknutej osoby. Osobe čerpajúcej dovolenku nemožno počas dovolenky určovať, čo by mal robiť, ako ju tráviť a pod. Dovolenka je podľa žalobcu neprevoditeľným a osobným právom aj profesionálneho vojaka, a preto tento nemôže byť postihnutý za to, že v čase dovolenky požil alkoholický nápoj.

12. Žalobca dal do pozornosti tiež to, že na Hlavnom veliteľstve vojenskej operácie v Nicosii bol v obchode na ID kartu príslušníkov aj slovenského kontingentu povolený predaj alkoholických nápojov 1-krát mesačne v objeme až 4 litre tzv. tvrdého alkoholu a určité množstvo piva, vína a takto zakúpené alkoholické nápoje sa tam príslušníkmi slovenského kontingentu bežne konzumujú.

13. Žalovaný vo svojom vyjadrení ku žalobe žalobcu uviedol, že pôsobenie profesionálneho vojaka v mierovej misii je časovo ohraničené plnenie úloh vojaka mimo územia Slovenskej republiky, ktoré je determinované dvoma skutočnosťami - na jednej strane vyslaním k určitému dátumu na základe rozhodnutia a na druhej strane ukončením vyslania k určitému dátumu, taktiež na základe rozhodnutia. Vyslanie na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky podľa § 134 ods. 2 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov je podľa žalovaného pojem širší ako „služobný čas“. Spadá pod neho tak služobný čas ako aj čas mimo služby, kedy profesionálny vojak štátnu službu reálne nevykonáva (dovolenka, preventívna rehabilitácia, poskytnutie služobného voľna a pod.). Čerpaním dovolenky sa samotné vyslanie na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky neprerušuje. Zákaz požívania alkoholických nápojov obsiahnutý v § 134 ods. 2 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov podľa žalovaného (aj s ohľadom na úmysel zákonodarcu) platí počas celej doby vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky, a to aj mimo služobného času. Žalovaný tiež doplnil, že aj podľa vyjadrení žalobcu, tento požíval alkohol nielen počas leteckej prepravy zo Slovenskej republiky do Cyperskej republiky, ale aj následne priamo v priestore nasadenia na území Cyperskej republiky.

14. Žalovaný zastával názor, že zákaz požívania alkoholických nápojov počas celej doby trvania vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky (vrátane času mimo služby) nie je samoučelný. Poukázal na § 109 ods. 8 zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov, podľa ktorého

môže veliteľ zmeniť profesionálnemu vojakovi pôvodne určený nástup na dovolenku alebo ho z dovolenky odvolať, ak to vyžaduje dôležitý záujem štátnej služby. Mierová misia UNFICYP sa realizuje v Cyperskej republike, v nárazníkovej zóne medzi severnou a južnou časťou ostrova, kde zabezpečuje dodržiavanie prímeria medzi dvoma znepriatelenými stranami. Pôsobenie profesionálneho vojaka v takomto priestore predpokladá vyššie riziko vzniku ozbrojeného konfliktu a následne aj reálneho bojového nasadenia. Je tiež spojené s reálnym očakávaním, že aj počas dovolenky, v rámci vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky, môže byť z tejto dovolenky odvolaný a následne nasadený na plnenie rôznych, a to aj bojových úloh. V konečnom dôsledku je pôsobenie profesionálneho vojaka mimo územia Slovenskej republiky spojené aj s požiadavkou príkladného reprezentovania a vytvárania dobrého mena o Ozbrojených silách Slovenskej republiky v zahraničí. Konanie žalobcu bolo v tomto smere podľa názoru žalovaného dehonestujúce vo vzťahu k záujmom Slovenskej republiky.

15. Porušenie zákazu podľa § 134 ods. 2 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov vedie podľa žalovaného k obligatórnemu ukončeniu služobného pomeru. Žalovaný však doplnil, že podľa ustanovenia § 134 ods. 2 písm. b) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov je vojakovi zakázané tiež nastúpiť v služobnom čase na výkon štátnej služby pod vplyvom alkoholu. Aj tento zákaz žalovaný porušil, pričom následkom jeho porušenia je rovnako prepustenie zo služobného pomeru.

16. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „správny súd“) rozsudkom č. k. 2 S 188/2017-36 zo dňa 2. októbra 2010 (ďalej len „napádaný rozsudok“ alebo „rozsudok správneho súdu“) žalobu žalobcu zamietol. Správny súd odmietol argumentáciu žalobcu a konštatoval, že zákaz požívania alkoholických nápojov podľa § 134 ods. 2 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov sa vzťahuje na celú dobu vyslania do zahraničia, vrátane obdobia čerpania dovolenky. Tento cieľ podľa názoru správneho súdu sledoval aj zákonodarca, keď v predmetnom ustanovení rozlišuje medzi „služobným časom“ a „vyslaním na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky“. Argumentácia žalobcu o dostupnosti nákupu alkoholických nápojov počas zahraničnej misie správny súd nepresvedčila. Tento naopak zdôraznil, že povolenie predaja a nákupu alkoholických nápojov samo o sebe neznamená aj automatické povolenie jeho konzumácie.

17. S ohľadom na nesporne zistený skutok správny súd uzavrel, že žalovaný a prvostupňový orgán postupovali správne, pokiaľ sankcionovali porušenie zákazu podľa § 134 ods. 2 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov prepustením žalobcu zo služobného pomeru.

III.

Kasačná sťažnosť a priebeh konania na kasačnom súde

18. Proti rozsudku správneho súdu podal žalobca - sťažovateľ včas kasačnú sťažnosť z dôvodov, že tento má vychádzať z nesprávneho právneho posúdenia veci a správny súd sa pri riešení rozhodujúcich otázok mal nedôvodne odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (§ 440 ods. 1 písm. g) a h) SSP). Sťažovateľ navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil správneému súdu na ďalšie konanie, eventuálne aby napadnutý rozsudok zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného zrušuje a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

19. Sťažovateľ aj v konaní pred kasačným súdom nespochybňuje skutkové okolnosti zistené prvostupňovým orgánom a žalovaným. Svoje námietky proti rozsudku správneho súdu koncentruje na polemiku ohľadom výkladu § 134 ods. 2 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov. Právny názor správneho súdu (identický s názorom žalovaného a prvostupňového orgánu), že tento zákaz sa vzťahuje na celú dobu vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky, vrátane doby čerpania dovolenky, považuje sťažovateľ za nesprávny. Tento názor spochybňuje v podstatnom obdobnou argumentáciou, akú predložil v správnej žalobe (body 10 až 12).

20. Sťažovateľ nepovažuje za postačujúcu odpoveď správneho súdu na jeho argumentáciu povolením predaja alkoholu na zahraničnej misii. Dôvodí, že ak by požívanie alkoholu nebolo povolené, nemalo by zmysel ani povolenie jeho predaja na mieste výkonu zahraničnej misie. Výklad § 134 ods. 2 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov uprednostnený správnym súdom považuje sťažovateľ za nebezpečný, a to osobitne z pohľadu možnosti zneužitia jeho aplikácie proti „nepohodlným“ vojakom. Rovnako sa sťažovateľ nestotožňuje s tým, že by dehonestoval obraz Slovenskej republiky alebo sa dopustil iného konania, ktoré by odôvodňovalo ukončenie jeho služobného pomeru alebo spôsobilo škodlivý následok. Preto zastáva názor, že jeho konanie bolo možné riešiť či sankcionovať iným, menej závažným opatrením. Prepustenie zo služobného pomeru vníma sťažovateľ ako neprimerane prísnu sankciu.

21. Ku kasačnej sťažnosti sťažovateľa sa vyjadril aj žalovaný. Ten v prvom rade namietal nedostatočné vymedzenie sťažnostných bodov zo strany sťažovateľa. V merite sa žalovaný v podstatnom pridržiaval argumentácie uvedenej v jeho vyjadrení k žalobe (bod 13 až 15). Žalovaný zdôraznil, že samotný predaj alkoholických nápojov či neoprávnené požívanie alkoholických nápojov na zahraničnej misii inými, bližšie neoznačenými, profesionálnymi vojakmi nič nemení na podstate zákazu požívania alkoholických nápojov podľa § 134 ods. 2 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov.

22. Dňa 1. januára 2021 nadobudla účinnosť novela Ústavy Slovenskej republiky, ústavný zákon č. 422/2020 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, ktorou bol zriadený Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (čl. 143 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). K 1. augustu 2021 prevzal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú agendu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v správnom súdnictve, vrátane prerokúvanej veci (čl. 154g ods. 4, 5 a 6 Ústavy v spojení s § 101e ods. 1 a 2 a § 8a ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). V súlade s rozvrhom práce Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky na rok 2021 bola prerokúvaná vec pridelená náhodným výberom na rozhodnutie senátu 3 S a bola v kasačnom konaní vedená pod pôvodnou spisovou značkou.

IV.

Posúdenie kasačného súdu

23. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačná sťažnosť sťažovateľa bola podaná včas (§ 443 ods. 1 SSP), oprávnenou osobou (§ 442 ods. 1 SSP) a je prípustná (§ 439 ods. 1 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu v medziach sťažnostných bodov uplatnených sťažovateľom (§ 453 ods. 2 SSP) spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

24. Spornými právnymi otázkami, ku ktorých riešeniu bol kasačný súd sťažovateľom vyzvaný a ktorých vymedzenie je podľa názoru kasačného súdu v kasačnej sťažnosti v postačujúcej miere obsiahnuté, sú (i) či sa zákonný zákaz pre profesionálneho vojaka požiť alkoholické nápoje počas vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky (podľa § 77 ods. 1 písm. a) a c) alebo podľa § 78 zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov) vzťahuje aj na dobu mimo služobného času (vrátane čerpania dovolenky) a (ii) či porušenie tohto zákazu je primeraným dôvodom pre skončenie služobného pomeru profesionálneho vojaka.

25. Kasačný súd v súvislosti s riešením nastolených otázok prioritne poukazuje na znenie § 134 ods. 2 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov: „Profesionálny vojak nesmie c) požiť alkoholické nápoje v služobnom čase alebo počas vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky podľa § 77 ods. 1 písm. a) a c) alebo § 78...“

26. Vychádzajúc z gramatického výkladu predmetného ustanovenia kasačný súd konštatuje, že zákaz požitia alkoholických nápojov ako jednu zo základných povinností profesionálneho vojaka zákonodarca výslovne viaže alternatívne s dvoma skutočnosťami - a to so služobným časom profesionálneho vojaka alebo s trvaním vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky. V súlade s interpretačným východiskom racionálneho zákonodarcu a uplatňujúc výkladovú zásadu nevytvárania nadbytočných (redundantných) či nepoužiteľných ustanovení (MELZER, F.: Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, str. 147; ale aj WINTR, J.: Metody a zásady interpretace práva. Praha: Auditorium, 2013, str. 80 až 82) kasačný súd v zhode so správnym súdom a žalovaným zastáva názor, že slovné spojenia „služobný čas“ a „počas vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky“ nemajú a nemôžu mať rovnaký obsah a ani rozsah. V opačnom prípade by sa rozlišovanie zákonodarcu medzi nimi stalo nadbytočné a nelogické.

27. Prihliadajúc na ďalšie ustanovenia predmetného zákona je zřejmé, že služobný čas je zákonodarcom definovaný ako „časový úsek, v ktorom je profesionálny vojak k dispozícii služobnému úradu, vykonáva štátnu službu a plní povinnosti vyplývajúce z a) funkcie, do ktorej je ustanovený alebo vymenovaný, alebo b) vojenského rozkazu, alebo nariadenia veliteľa“ (§ 102 ods. 1 zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov). Naproti tomu plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky je celé obdobie vymedzené rozhodnutím príslušného orgánu o vyslaní profesionálneho vojaka mimo územia Slovenskej republiky (§ 77 ods. 1 a § 78 zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov) a rozhodnutím o skončení vyslania (§ 77 ods. 2 a 3 zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov). Zákaz požitia alkoholických nápojov počas vyslania plnenia úloh mimo územia Slovenskej republiky má preto aj podľa názoru kasačného súdu širší rozsah, ako zákaz požitia alkoholických nápojov v služobnej dobe, keďže sa vzťahuje aj na dobu mimo služobného času. Voľa zákonodarcu rozšíriť zákaz požitia alkoholických nápojov na celú dobu trvania vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky (vrátane doby mimo služobného času) je v tomto smere evidentná a zřejmá. Je preto namieste odmietnuť argumentáciu sťažovateľa, že zákaz požitia alkoholických nápojov počas vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky sa vzťahuje len na výkon služobných úloh, resp. trvanie služobného času.

28. Na vyššie uvedenom v zásade nič nemení ani poukazovanie sťažovateľa na § 12 a § 13 zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov. Zo samotnej skutočnosti, že v týchto ustanoveniach sú obsiahnuté obmedzenia niektorých ústavných práv profesionálnych vojakov bez ďalšieho nevyplýva, že ďalšie obmedzenia pre týchto vojakov nemôžu vyplývať i z iných ustanovení zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov či z iných všeobecne záväzných právnych predpisov. Profesionálny vojak je nepochybne viazaný aj ďalšími povinnosťami, osobitne vymedzenými najmä v § 134 zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov s názvom „základné povinnosti profesionálneho vojaka.“ Viaceré z týchto povinností a zákazov pritom presahujú rámce služobného času napriek tomu, že nie sú obsiahnuté v § 12 a § 13 zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov, pričom kladú požiadavky aj na správanie profesionálneho vojaka v súkromí - príkladom ide o povinnosť mlčanlivosti (§ 134 ods. 1 písm. k) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov), zákaz užitia omamných alebo psychotropných látok (§ 134 ods. 2 písm. a) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov) či zákaz viesť motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu alebo iných omamných alebo psychotropných látok a v dôsledku toho spôsobiť dopravnú nehodu (§ 134 ods. 2 písm. d) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov) a iné.

29. Kasačný súd dáva sťažovateľovi za pravdu v tom, že účelom dovolenky je oddych, odpočinok, regenerácia a je spojená spravidla s absenciou plnenia služobných/pracovných úloh a príkazov od zamestnávateľa. Spôsoby akými sa fyzická osoba vo svojom súkromí, počas dovolenky, rozhodne tráviť voľný čas spadajú pod ochranu jej práva na súkromie (čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky; ďalej len „Ústava“; čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; ďalej len „Dohovor“). Právo na súkromie fyzickej osoby však nie je absolútne, je možné ho v primeranej miere obmedziť zákonom sledujúc legitímny a právom aprobovaný cieľ, prihliadajúc na jeho podstatu (čl. 13 ods. 1, 2 a 4 Ústavy, čl. 8 ods. 2 Dohovoru).

30. V tomto smere kasačný súd nemá pochybnosť o tom, že zásah do sťažovateľovho práva na súkromie spočívajúci v zákaze požitia alkoholických nápojov aj v čase čerpania dovolenky, pokiaľ k nemu dochádza počas vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky podľa § 77 ods. 1 písm. a) a c) alebo § 78 zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov, má jednoznačný zákonný základ (bod 24 až 26). Rovnako je kasačný súd, stotožniac sa s náhľadom žalovaného, presvedčený, že tento zákaz sleduje legitímny záujem na ochrane národnej a verejnej bezpečnosti a na ochrane morálky (čl. 8 ods. 2 Dohovoru), ktoré vychádzajú z osobitných špecifik povolaní profesionálneho vojaka.

31. Z pohľadu ochrany národnej a verejnej bezpečnosti je relevantné, že plnenie úloh profesionálneho vojaka mimo územia Slovenskej republiky môže byť a spravidla bude realizované v oblastiach so zvýšeným rizikom vzniku ozbrojeného konfliktu (ako tomu bolo aj v prípade sťažovateľa participujúceho na mierovej misii UNFICYP v Cyperskej republike). Táto skutočnosť kladie zvýšené nároky na pripravenosť zúčastnených profesionálnych vojakov zapojiť sa do rôznych závažných úloh, prípadne aj bojového charakteru. Kasačný súd pritom považuje za všeobecne známu a nespornú skutočnosť, že alkoholické nápoje majú vplyv na psychickú aj fyzickú stránku osobnosti, pričom negatívne ovplyvňujú spôsobilosť osoby plniť pracovné úlohy, včas a adekvátne sa rozhodovať a pod. Identifikované zvýšené nároky kladené na profesionálneho vojaka pritom nepochybne existujú počas celého trvania zahraničnej misie, teda aj vrátane čerpania dovolenky, počas ktorej môže byť profesionálny vojak kedykoľvek z dovolenky odvolaný a priamo nasadený (§ 109 ods. 8 zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov).

32. Pôsobenie Ozbrojených síl Slovenskej republiky v zahraničí je pritom aj významným reputačným faktorom. Profesionálny vojak počas vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky priamo predstavuje a reprezentuje Slovenskú republiku a verejnú moc ako takú. Je preto legitímnym rozhodnutím (odôvodneným tak ochranou národnej bezpečnosti ako aj ochranou morálky) zákonodarca, pokiaľ profesionálnemu vojakovi v takomto postavení uloží povinnosť zdržať sa, počas časovo limitovaného obdobia trvania tohto vyslania, požívania alkoholických nápojov. A to osobitne s ohľadom na ich negatívny vplyv na správanie sa a rozhodovanie fyzických osôb. Vyššie uvedené môže byť osobitne žiadúce pri vyslaní na plnenie úloh do krajín, kde je požívanie alkoholu v rozpore s kultúrnymi zvyklosťami danej krajiny, či priamo s jej právnym poriadkom.

33. Zákonodarcom zvolené riešenie nepovažuje kasačný súd ani za neprimerané, či odnímajúce podstatu práva profesionálneho vojaka na súkromie pri čerpaní dovolenky počas plnenia úloh mimo územia Slovenskej republiky. V tomto smere je relevantné najmä to, že služobný pomer profesionálneho vojaka môže vzniknúť len na základe jeho žiadosti, teda slobodne a určito prejavenej vôle uchádzať sa o funkciu a postavenie profesionálneho vojaka. Takýto uchádzač si pritom nepochybne musí byť vedomý obmedzení, ktoré sú s postavením a funkciou profesionálneho vojaka spojené. Dopady prísnejších požiadaviek kladených na správanie profesionálneho vojaka počas vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky sú pritom limitované jednak potenciálnou obmedzenou časovou dĺžkou vyslania (§ 80 ods. 1 písm. a) zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov), možnosťou požiadať o skončenie vyslania zo závažných osobných alebo rodinných dôvodov (§ 80 ods. 2 písm. b) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov) a v každom prípade sú kompenzované aj zvýšeným príjmom profesionálneho vojaka, ktorý mu patrí aj za čas čerpania dovolenky počas vyslania (§ 167 zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov).

34. Vyššie uvedené úvahy vedú kasačný súd k záveru, že zákaz podľa § 134 ods. 2 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov požitia alkoholických nápojov počas vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky podľa § 77 ods. 1 písm. a) a c) alebo § 78 zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov sa vzťahuje na celú dobu vyslania, vrátane doby mimo služobného času (teda vrátane čerpania dovolenky). Tento zákaz považuje kasačný súd za legitímny a nemal pochybnosti ani o jeho súlade s Ústavou či Dohovorom, ktoré by vyvolávali potrebu iniciovania konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy.

35. Aplikujúc vyššie uvedené závery na prípad sťažovateľa kasačný súd dáva do pozornosti, že medzi účastníkmi konania nebolo sporné požitie alkoholu sťažovateľom dňa 28. decembra 2016 na palube

lietadla smerom do Cyperskej republiky a na letisku v Cyperskej republike (bod 3). K požitiu alkoholu sťažovateľom došlo v čase trvania vyslania sťažovateľa na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky podľa § 77 ods. 1 písm. a) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov na účely vojenskej operácie OSN UNFICYP na Cypre, t. j. v období od 16. marca 2016 do 12. januára 2017 (bod 1 a 4). Tieto skutočnosti sú riadne zaznamenané aj v administratívnom spise a bezpochybné preukazujú porušenie § 134 ods. 2 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov sťažovateľom. Na správnosti týchto záverov nič nemení ani sťažovateľom zdôrazňovaná skutočnosť čerpania dovolenky.

36. Podľa § 83 ods. 1 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov:

„Štátna služba profesionálneho vojaka v dočasnej štátnej službe a stálej štátnej službe sa skončí prepustením zo služobného pomeru (ďalej len „prepustenie“), ak c) porušil základnú povinnosť profesionálneho vojaka podľa § 134 ods. 1 písm. n) alebo ods. 2 alebo obmedzenie alebo zákaz podľa § 12, alebo zákaz podľa § 13...“

37. Z vyššie uvedeného ustanovenia je zrejmé, ako správne uviedol tak správny súd ako aj žalovaný, že obligatórnou sankciou za porušenie zákazu požitia alkoholických nápojov podľa § 134 ods. 2 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov je prepustenie zo štátnej služby. Zákonodarca nepriznáva prvostupňovému orgánu, žalovanému a ani správne alebo kasačnému súdu v tomto smere žiadnu možnosť korekcie predmetnej sankcie. Rozhodnutie žalovaného ako aj rozsudok správneho súdu sú preto i v tomto smere správne. Navyše, kasačný súd poukazuje aj na skutočnosť, že sankcia sa vo vzťahu k individuálnym okolnostiam prípadu sťažovateľa nejaví byť neprimeraná. Sťažovateľ bol, vychádzajúc z administratívneho spisu, preukázateľne oboznámený so zákazom požitia alkoholických nápojov podľa § 134 ods. 2 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov (bod 2), napriek tomu počas trvania vyslania na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky požil alkoholické nápoje, a to nielen v lietadle, ale aj na letisku, čiže už na území Cyperskej republiky (podľa vlastných vyjadrení) a pod vplyvom alkoholu nastúpil aj do služby.

38. Pokiaľ sa sťažovateľ dovoľáva zohľadnenia prípustnosti predaja alkoholických nápojov na zahraničnej misii a tvrdeného požívania alkoholických nápojov inými profesionálnymi vojakmi kasačnému súdu neostáva iné, ako tieto argumenty ako nerelevantné odmietnuť. Samotná skutočnosť, že v priestoroch, kde sa realizuje zahraničná misia, dochádza k predaju alkoholických nápojov žiadnym spôsobom neneguje platnosť zákazu ich požívania podľa § 134 ods. 2 písm. c) zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov a neneguje ani vyšší štandard správania, ktorý tento zákaz od sťažovateľa ako aj od iných profesionálnych vojakov vyslaných na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky požaduje.

39. Kasačný súd tiež v predmetnej veci neposudzuje bližšie nešpecifikovaných kolegov sťažovateľa, ale zistené a zdokumentované správanie sťažovateľa. V administratívnom konaní a ani v konaní pred správnym alebo kasačným súdom pritom sťažovateľ nepreukázal šikanózne uplatňovanie rôznych štandardov na rôznych profesionálnych vojakov v podobnej situácii. Kasačný súd v tomto smere môže len zdôrazniť a akcentovať povinnosť štátnych orgánov dôsledne sankcionovať porušovanie zákonných povinností vo všetkých prípadoch. Nezistenie deliktneho správania iného profesionálneho vojaka nadriadeným alebo jeho chybný postup pri jeho sankcionovaní však bez ďalšieho nesmie a nemôže ospravedlniť porušenie základných povinností profesionálneho vojaka zo strany sťažovateľa.

40. Doteraz uvedené úvahy viedli kasačný súd k záveru, že napádaný rozsudok správneho súdu ako aj rozhodnutie žalovaného vychádzajú zo správneho právneho posúdenia veci a sú aj primerane odôvodnené.

41. Kasačný súd neopomína, že sťažovateľ ako dôvod kasačnej sťažnosti uviedol aj odklon správneho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (§ 440 ods. 1 písm. h) SSP). Za ustálenú rozhodovaciu prax kasačného súdu možno považovať jej právne názory, ktoré sú kasačným súdom opakovane potvrdzované (vyjadrené vo viacerých rozhodnutiach kasačného súdu alebo aj v jednotlivom rozhodnutí, ak neboli spochybnené alebo bolo na nich nadviazané) alebo ich ustálenosť je iným spôsobom kasačným súdom komunikovaná (napr. publikáciou v oficiálnej zbierke kasačného

súdu či inštitucionalizovaným procesom prostredníctvom rozhodovania veľkého senátu). V súlade s princípom kompetenčnej kontinuity je za ustálenú rozhodovaciu prax kasačného súdu potrebné považovať aj právne názory obsiahnuté v rozhodnutiach a stanoviskách správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spred 1. augusta 2021, či už opakovane prezentované v jeho rozhodnutiach, v rozhodnutiach veľkého senátu alebo vydané v zbierke stanovísk a rozhodnutí, ako aj rozhodnutia veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

42. V zmysle § 440 ods. 2 SSP je sťažovateľ povinný vymedziť dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v odseku 1 písm. h) SSP, a to tak, že uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva tvrdená nesprávnosť. Z takto koncipovaného sťažnostného dôvodu je zrejmé, že je na samotnom sťažovateľovi, aby v prvom rade uviedol konkrétny právny názor, ktorý možno považovať za ustálenú rozhodovaciu činnosť, a s ktorým má názor správneho súdu v prejednávanej veci kolidovať a v druhom rade uviedol také argumenty, ktoré poukazujú na to, že sa správny súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu. Žiadne konkrétne rozhodnutie v obdobnej veci, prípadne súvisiace s prejednanou vecou však sťažovateľ vo svojej kasačnej sťažnosti neuviedol. Keďže sťažovateľ nevymedzila kasačnému súdu dôvod kasačnej sťažnosti tak, ako to vyplýva z § 440 ods. 2 SSP, kasačný súd sa týmto dôvodom ďalej nezaoberal.

V.

Záver

43. Sumarizujúc vyššie uvedené skutočnosti kasačný súd uzatvára, že nezistil dôvodnosť kasačných námietok sťažovateľa. Rozsudok správneho súdu považuje za vychádzajúci zo správneho právneho posúdenia veci a nezistil ani odklon správneho súdu od ustálenej rozhodovacej činnosti kasačného súdu. Preto kasačnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 461 v spojení s § 464 ods. 1 SSP ako nedôvodnú zamietol.

44. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd tak, že ju žiadnemu z účastníkov nepriznal, keďže sťažovateľ nemal úspech v kasačnom konaní a u procesne úspešného žalovaného nezistil výnimočné dôvody, pre ktoré by mohol spravodlivo požadovať náhradu trov konania (§ 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 a § 168 SSP).

45. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 463 v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

